

Отже, документування діяльності органів поліції є важливою складовою в роботі правоохоронних органів. Діловодні процеси повинні удосконалюватися, що передбачає не тільки їх цифровізацію й автоматизацію, але й зменшення кількості видів однотипних документів, їх копій, створення уніфікованих форм документів, шаблонів для підготовки документів певного жанру, спрощення процедур узгодження / погодження проєктів тощо.

Список використаних джерел

1. Венедіктов В. С., Зозуля І. В. Проблеми реформування системи МВС України: монографія. Ужгород: Патент, 2005. 215 с.
2. Гаращенко Л. П. Особливості трудового договору з окремими категоріями працівників. *Юридичний вісник*. 2012. № 3(24). С. 76–98.
3. Дунда С. П., Побережна М. П. Адміністративний менеджмент: конспект лекцій для студ. напр. 6.030601 «Менеджмент» денної та заочн. форм навч. Київ: НУХТ, 2013. 122 с.
4. Кравченко І. С. Основи управління в Національній поліції: навчальний посібник. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. С. 43–44. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/> (дата звернення: 12. 04. 2022).
5. Негодченко В. О. Організація документального забезпечення органів внутрішніх справ. URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/37568/%CD>. (дата звернення: 12.04.2022).
6. Офіційний Інтернетсайт Міністерства внутрішніх справ України. Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/>
7. Скібіцька Л. І. Організація праці менеджера : навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2010. 360 с. URL: [http:// bit.ly/2UeCjUS](http://bit.ly/2UeCjUS) (дата звернення: 10.04.2022).
8. Шведа Н. М. Документаційне забезпечення управління: навчальний посібник з курсу для студентів спеціальності 074 «Публічне управління та адміністрування» та 281 «Публічне управління та адміністрування». Тернопіль, 2018. 98 с.

Поспехова Оксана Андріївна

(наук. керівник – д-р філол. наук, професор Лукаш Г. П.)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

РОЗВИТОК КАРТОГРАФІЧНОГО ДОКУМЕНТА В УКРАЇНІ

Старовинні географічні карти відображають особливості розвитку держави, своєрідність світосприймання та самобутність народів на різних етапах їхньої історії. Карти на території сучасної України, що були створені у давнину, залишили відбиток на багатьох інших сторонах людської історії. Однак картографічні твори того часу майже не збереглися. Опис і графічне зображення різних місцевостей знаходили в численних стародавніх пам'ятках культури. Стародавні карти були рукописними. Однією з перших друкованих карт була карта споруд ближніх печер Києво-Печерської лаври (1661 р.) із зображенням Ближніх (Антонієвих) та Дальніх (Феодосієвих) печер Києво-Печерської Лаври, яка була створені в 1638 р. як додаток до релігійного твору Афанасія Кальнофойського «Тератургіма» (рис. 1), згодом неодноразово перегравійюувалася і видавалася у вигляді народного лубкового малюнка з яскравим розфарбуванням, перетворившись, таким чином, на своєрідну доступну і зрозумілу простим прочанам туристичну путівник-картосхему найбільшого в нашій країні сакрального архітектурно-меморіального комплексу [1, с. 9].

Українські землі відображалися на дрібномасштабних давньогрецьких і давньоримських картах, у творах християнської та ісламської картографії, картах-портоланах (компасних картах).

Першою картою, яка відображала українські території від Дніпра на схід і на південь до Чорного й Азовського морів, стала навігаційна морська карта Чорного моря, що була укладена італійським картографом Аньезе Баттістою в середині XVI ст.

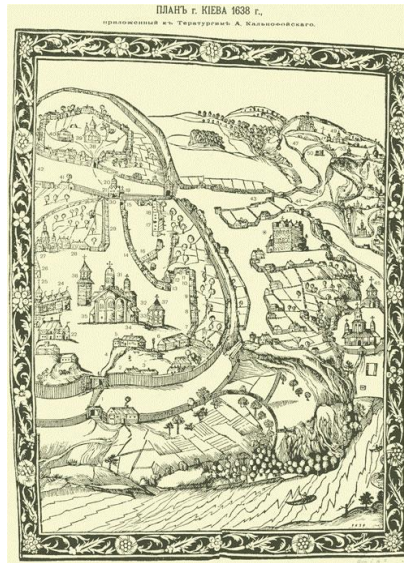

Рисунок 1 – План-рисунок Києва, вміщений у книзі А. Кальнофойського «Тератургіма» (Київ, 1638 р.).

Французький інженер-картограф Гійом де Боплан у середині XVII ст. уклав першу детальну карту України. Гійом Левассер де Боплан, перебуваючи в Україні близько 17 років, збирав матеріал для великої карти України і спеціальних карт окремих регіонів України. На його карті України відображено 993 назви населених пунктів, 160 назв річок. До своїх карт Боплан підготував пояснення, які становлять зміст його книги «Опис України». Вона була надрукована у Франції в 1651 р. й одразу стала популярною. Книга Боплана ознайомлювала європейців із природою, географією України, побутом і звичаями українців.

Пізніше розвиток картографування українських земель був пов'язаний з поширенням у європейській картографії птоlemeївських карт, топографічною діяльністю військово-топографічних служб Австро-Угорщини та Росії, започаткуванням тематичного картографування.

Нині відомо близько 10 картографічних зображень первісних часів, знайдених на території України. Потреба людини у використанні карти в своєму повсякденному житті змусила її створити перші картографічні малюнки ще до винайдення писемності та появи колеса. Мабуть, найстародавнішою із відомих карт може похвалитися і наша країна: 15 тис. років тому була вирізьблена на бивні мамонта. Це рисунок на уламку бивня мамонта, на ньому налічується 11 варіантів розміщення прямих та хвилястих ліній. У цьому складному малюнку науковці вбачають план поселення первісної людини (рис. 2).

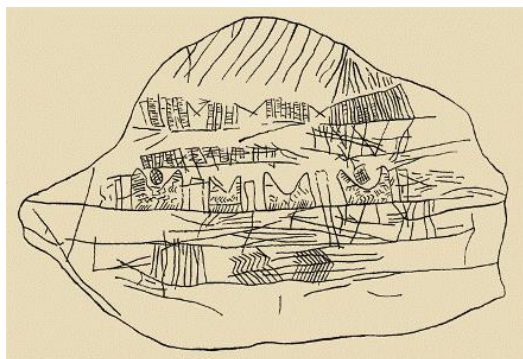

Рисунок 2 – Межиріч-карта (вік приблизно 15–17 тис. років тому).

Приблизно в той самий час було створене картографічне зображення на Кирилівській стоянці (м. Київ), відоме під назвою «Кирилівська карта» [1, с. 27]. На ньому вчені ідентифікують фігури тварин, водну поверхню, контури житла. В околицях села Дударків на Київщині археологи знайшли так звану «Дударківську карту» (2 тис. до н. е.) [1, с. 27]. На розі оленя вирізьблені обриси дерев, тварин, орнаментальне зображення води. Вважають, що це схема мисливських угідь. Найдавніші відомості про українські землі містяться у працях давньогрецьких (Геродот, Страбон) і давньоримських (Пліній Старший, Тацит) учених. Тодішні географічні уявлення були систематизовані Клавдієм Птолемеєм (бл. 90 – бл. 160 р. н. е.) у 8-томному творі «Geografice hyfegesis ...» («Посібник з географії»).

Одним із найдавніших картографічних зображень території України є так звана Таблиця Певтінгера – пізніша копія римської дорожньої карти другої половини IV ст. Пам'яткою античної описової картографії є перипли, що становили собою описи берегів. Українські землі у XII ст. відображені в роботах арабських картографів. З появою морських навігаційних карт (карт-портоланів) на них зображені Чорне й Азовське моря (кінець XIII–XVI ст.).

Великий вплив на розвиток картографії у XV ст. мали винаходи гравіювання та друку, а також поява й поширення в Європі «Географії» Птолемея. Уперше українські землі у друкованому вигляді були відображені в 1477 р. в болонському виданні «Географії» К. Птолемея на Десятій карті Європейської Сарматії у масштабі приблизно 1:5 700 000 (рис. 2). Карта підготовлена способом мідериту з незначними доопрацюваннями Н. Германа [2].

Важливим історико-картографічним напрямом останніх років стало створення фундаментальних зведених бібліографій і науково-археографічних довідників, що розкривають стан вивчення карти, виокремлення регіонального і національного контекстів. Вагомим досягненням останніх років стало фундаментальне комплексне видання «Національний атлас України», в якому представлено 845 карт із додатковою картографічною інформацією (графіки, діаграми, карти-вирізки, легенди, фотоілюстрації та ін.). Науковим керівником укладачів карт блоку «Історія» виступив директор Інституту історії України НАНУ академік НАН України В. А. Смолій [3].

Отже, шлях картографування з глибокої давнини до наших днів – це шлях від образних схематичних ескізів, що з'явилися ще до зародження писемності, й до сучасної картографії. За своїми характеристиками та класифікацією картографічні документи дуже різноманітні, вони виділяються з масиву документів за формою умовних інформаційних знаків, якими закріплюється інформація. Картографічні знаки – умовні уніфіковані позначки, що використовуються з метою створення картографічних зображень. Вони дають змогу передавати кількісні і якісні характеристики об'єктів (наприклад, указувати ширину і якість покриття автодоріг, прохідність боліт); відображати об'єкти, недосяжні зору людини (рельєф дна океану, будову земної кори на великій глибині); можуть наочно показати навіть те, що не сприймається органами чуття (магнітні коливання, аномалії сил тяжіння), передати динаміку процесів, їх хід і переміщення в просторі (атмосферні вихрі, міграції населення).

Список використаних джерел

1. Шевченко Р. Ю. Картографія: електронний підручник. Київ: ЦНМВ «Кий», 2015. 230 с.
2. Історичні мапи. URL: <http://litopys.org.ua/links/inmaps.htm>
3. Історія розвитку картографії в Стародавні часи. URL: <http://www.geograf.com.ua/geoinfocentre/22-geoinfocentre-kartography/235-istoriya-rozvytky-kartografii>

